

Yrkesplugget
bromma@yrkesplugget.se

Rektorn vid Yrkesplugget
annelee@yrkesplugget.se

Beslut för gymnasieskola

---

efter tillsyn av den fristående gymnasieskolan
Yrkesplugget i Stockholms kommun

Tillsyn av Yrkesplugget

Skolinspektionen genomför tillsyn av gymnasieskolan i Stockholm under kalenderåret 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Yrkesplugget besöktes av Skolinspektionen den 23 februari 2012.

Helhetsbedömning

Skolans kvalitetsarbete har drivits enligt en årsplanering med förutbestämda aktiviteter för metoder och analys av måluppfyllelse och undervisning. Den omfattar även elevstöd, övergripande skolutvärdering, skoldata, bransch- och näringslivskontakter mm. Arbetet hade dock vid tillsynsbesöket inte resulterat i en sammanställd analys av föregående läsårs verksamhet med förslag och åtgärder inom olika program och ämnen. Ledningen har därför inte ett aktuellt underlag för att vidta åtgärder i resultatförbättrande syfte.

Den genomsnittliga betygspoängen vid Yrkesplugget har försämrats år 2011 jämfört med år 2010. Den genomsnittliga betygspoängen för de elever som slutade sina studier vid Yrkesplugget vårterminen 2011 var 12,6. Eleverna hade bland annat svårt att nå kunskapskraven i matematik där fler än hälften av eleverna inte klarade nationella kursprovet i matematik A. Det pedagogiska arbetet sker i fyra team, som vart och ett leds av en teamledare.

Elever som har svårigheter får hjälp och särskilt stöd vid skolans resurscenter. Här arbetar en specialpedagog och andra lärare som läst kortare specialpedagogiska kurser med inriktning inom sina respektive ämnen. Pedagogisk kartläggning görs av alla elever som har svårigheter att uppnå kunskapskraven innan ett åtgärdsprogram upprättas och börjar tillämpas. Nytt för eleverna i årskurs 1 är att man arbetar med ämnesövergripande projekt s.k. case metodik, vilket enligt lärarna och skolledningen lett till ett ökat intresse och högre måluppfyllelse inom flera ämnen. Skolan har dock inte uttömt möjligheterna att ge särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet för de elever som behöver det.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och nå de nationella målen för utbildningen.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Yrkesplugget i Stockholm måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Yrkesplugget att senast 2012-08-15 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Skolan ger studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det (9 kap. 9 § 2010 års gymnasieförordning/8 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten och omsätter inte heller resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4 § skollagen samt Lgy 11 avsnitt 2.6 Rektors ansvar / Lpf 94 avsnitt 2.6 Rektors ansvar).

- Rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen (4 kap. 6-7 §§ skollagen).

Omfattning, innehåll och resurstillgång

För utbildningen finns inte nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande (2 kap. 36 § skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Särskilt stöd

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Motivering:

Enligt skollagen ska det anmälas till rektorn om det framkommer att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Enligt gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Om särskilda skäl föreligger kan studiehandledning även ges på ett annat språk som eleven undervisats i före sin ankomst till Sverige.

Vid Yrkesplugget finns många elever med utländsk härkomst och annat modersmål än svenska. Ett antal av dem har låga studieresultat. I intervjuer med elever, skolledning och lärare framkommer att elever ibland får hjälp på modersmålet i samband med att de arbetar på resurscentrum, där lärare ibland haft tillfälle att ge hjälp eftersom de talar elevens modersmål exempelvis turkiska. Skolan har dock inte undersökt behovet av studiehandledning på modersmålet som särskilt stöd eller gett sådan trots att många elever har annan språklig bakgrund än svenska. I samtal med rektorn framkommer att de försök som någon gång gjorts med studiehandledning inte fallit väl ut på grund av att man inte kunnat få tag på rätt personer för att hjälpa till med en sådan handledning.

Av utredningen framgår att skolan inte uttömt möjligheterna att erbjuda handledning på modersmål till elever som kan vara i behov av det. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Författning:

3 kap. 8 § skollagen samt 9 kap. 9 § gymnasieförordningen/8 kap. 5 § 1992 års gymnasieförordning

Pedagogiskt ledarskap och utveckling av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten och omsätter inte heller resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Av skollagen framgår att det både på huvudmanna- och enhetsnivå ska bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever samt vara dokumenterat.

Rektorn är enligt lärarna väl förtrogen med verksamheten och de kunskapsresultat som skolans elever presterar. Hennes branschkunskap är viktig för skolans utveckling och möjligheterna att slussa eleverna vidare ut i arbetslivet. Rektorns tid ianspråkats dock även av andra uppgifter för huvudmannens räkning. Kvalitetsarbetet har drivits enligt ett årligt upplagt schema som bland annat innehåller analys av måluppfyllelse och undervisning, elevstöd, övergripande skolutvärdering, skoldata, bransch- och näringslivskontakter. Arbetet hade dock vid tillsynsbesöket inte resulterat i en sammanställd uppföljning med analys av föregående läsårs verksamhet med förslag till åtgärder inom olika program och ämnen. Ledningen har därför inte ett aktuellt underlag för att vidta åtgärder i resultatförbättrande syfte.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning:

4 kap. 4-5 §§ skollagen samt Lgy 11 avsnitt 2.6 Rektorns ansvar / Lpf 94 avsnitt 2.6 Rektors ansvar

Omfattning, innehåll och resurstillgång**Bedömning:**

För utbildningen finns inte nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Motivering:

Enligt skollagen ska elever i gymnasieskolan ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja eleverna. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans lärmiljö med syftet att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid tillsynsbesöket kunde Skolinspektionen konstatera att det lilla utrymme som hänvisades till som skolbibliotek mest innehöll skönlitteratur. Rektorn har dock en överenskommelse om samarbete med Sundbybergs bibliotek genom vilket eleverna har fått lånekort. Något skriftligt avtal om samarbete finns inte. Rektorn hänvisar vidare till att skolan har ett digitalt bibliotek som eleverna kommer åt genom sina datorer. Bibliotekshjälp ges även genom en lärare i svenska med ett sådant ansvar i sin tjänst. Hur denna hjälp kopplas direkt till pågående moment i undervisningen framgick inte.

Sammanfattningsvis framgår av utredningen att eleverna på Yrkesplugget i Stockholm inte har tillgång till ett skolbibliotek som kan användas i skolans pedagogiska verksamhet för att stödja elevernas lärande. Verksamheten uppfyller därför inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning:

2 kap. 36 § skollagen

Bakgrund

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Vid tillsynstillfället fanns ingen aktuell sammanställning och värdering av kunskapsresultatens utveckling vid Yrkespluggets för läsåret 2010/2011.

Av den nationella statistiken framgår att eleverna som slutade sin utbildning läsåret 2010/2011 hade en genomsnittlig betygspoäng på 12,6 vilket var lägre än läsåret 2009/10 (13,4) men högre än året dessförinnan och högre än årets genomsnitt för riket (12,0) för de två aktuella programmen. Efter tillsynsbesöket har skolan redovisat att 100 procent av de studerande vid det nationella byggprogrammet blev behöriga till högskolestudier både 2009/2010 och 2010/2011. Riksgenomsnittet var 2010/2011 85,7 procent.

För fordonsprogrammet noteras en ökning från 71,1 procent till 81 procent under samma period. Detta var högre än riksgenomsnittet som låg på 71,3 procent 2010/2011. Samtliga elever i båda programmen hade minst godkänt betyg i kursen Estetisk verksamhet. Bland övriga kärnämnen var det bara i kurserna Svenska A och Samhällskunskap A som alla elever hade godkända betyg (gäller fordonsprogrammet). Inom byggprogrammet var måluppfyllelsen lägre i alla ämnen jämfört med Fordonsprogrammet. Resultaten av de nationella proven visar att av de 73 eleverna som deltog i provet för Matematik A fick 40 icke godkänt betyg (IG). I de övriga ämnena var spridningen relativt jämn mellan betygsstegen. I Svenska B fick tolv av 44 betyget IG, i Engelska A fick sex av 56 betyget IG. I Engelska B utdelades inget IG bland de elva elever som gjorde provet. Samtliga elever uppnådde alltså inte lägst godkänt betyg.

Utredning visar att alla elever vid Yrkesplugget inte ges möjlighet att nå lägst kunskapskraven i samtliga ämnen samt att det också är många som inte når behörighet till universitets- och högskolestudier.

Resultat av värdegrundsarbetet

Vid Yrkesplugget finns en likabehandlingsplan som också gäller som plan mot kränkande behandling. Den plan Skolinspektionen tagit del av är upprättad i oktober 2011 och gäller resten av läsåret 2011/2012. Den innehåller en kartläggning gjord genom en egen enkät våren 2011. Enkäten visar att 100 procent av eleverna känner sig trygga på skolan och att 80 procent av dem anser sig ha studiero på lektionerna. Detta resultat bekräftas vad gäller trygghet, men inte vad gäller studieron i Skolinspektionens elevenkät inför tillsynsbesöket. I den anger 91 procent att de känner sig trygga på skolan medan 53 procent anser sig

ha studiero. Skolledningens analys av resultaten från den egna enkäten har lett till att man lyft fram lärarnas bemötande av eleverna som ett område att arbeta extra med under året. Skolan ska, enligt likabehandlingsplanen, fokusera särskilt på de fem diskrimineringsgrunderna tillsammans med ytterligare fyra områden som bedömts viktiga att arbeta vidare med. Planen redovisar också strategier för att arbeta med dessa områden. Tidpunkter och ansvariga för genomförande och uppföljning anges och bland annat betonas mentorernas roll i detta arbete. Elevinflytande utövas genom klassråd och skolråd och regelbundna träffar hålls, enligt eleverna och rektorn. Även skolans likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling har upprättats under medverkan av eleverna.

Beskrivning av Yrkesplugget

Skolverket beslutade den 29 november 2005 att Yrkesplugget i Stockholms kommun hade rätt till bidrag för transportutbildning med inriktning på gods- och persontransporter samt MC-utbildning (dnr 44-2005:1029). Utbildningen hänfördes i bidragshänseende till det nationella fordonsprogrammet.

Yrkesplugget fick den 21 november 2006 även rätt till bidrag för utbildningarna Personbilsteknik samt Bygg- och fastighetsteknik (dnr 44-2006:1156). Utbildningen Personbilsteknik hänfördes i bidragshänseende till det nationella fordonsprogrammet och Bygg- och fastighetsteknik till det nationella byggprogrammet.

Rätten till bidrag gällde, enligt Skolverkets beslut, under förutsättning att utbildningarna följer angivna utbildningsmål samt kurs- och poängplaner enligt huvudmannens ansökan.

Genom beslut den 27 november 2009 (dnr 34-2009:3860) beslutade Skolinspektionen att transportutbildningen med inriktning på gods- och persontransporter i bidragshänseende från och med kalenderåret 2010 skulle hänföras till inriktningen transport.

Huvudman för skolan är Yrkesplugget AB med organisationsnummer 556675-3736.

Genom överföringsbeslut den 29 juni 2010 (dnr 37-2010:3382) har skolan rätt till bidrag för följande utbildningar:

Utbildningen Personbilsteknik som motsvarar det nationella programmet fordon och transport (FT) - inriktning Personbil.

Utbildningen Transport som motsvarar det nationella programmet fordon och transport (FT) – inriktning Transport.

Utbildningen Bygg- och anläggningsprogrammet (BA) – inriktningarna Husbyggnad samt Mark och anläggning som motsvarar det nationella bygg- och anläggningsprogrammet inriktningarna Husbyggnad samt Mark och anläggning.

Utbildningen MC-teknik och småmotorer som motsvarar det nationella fordons- och transportprogrammet (FT) - inriktning Personbil.

De första eleverna startade läsåret 2006/07. Skolans lokaler omfattar fordons- och bygghallar, klassrum för gymnasiegemensamma ämnen, musiksall, ett s.k. resurscentrum för stödverksamhet, lokaler för elevhälsa samt skolans expedition.

Vid tillsynsbesöket gick totalt 237 elever på Yrkesplugget. I årskurs 1 gick 87 elever och i årskurs 2 och 3 gick sammanlagt 197 elever. De fördelades på FT med 144 elever och BA 53 elever. Därtill kommer 40 elever inom Individuellt val, Programinriktat individuellt val eller Yrkesintroduktion som följer yrkeskurser samtidigt som de kompletterar sina behörighetsgivande grundskolekurser i skolans resurscentrum. Dessa elever deltar således i verksamheten inom det nationella programmet utifrån sina egna förutsättningar och slussas successivt in i det ordinarie programmet.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Stockholms kommun uppger att man bjuder in de fristående skolorna till informationsträffar, erbjuder extern utvärdering, brukarundersökning till elever i årskurs 2 samt genomfört en ekonomisk riskanalys av företag som driver fristående gymnasieskolor i Stockholms kommun.

Skolan följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94 (årskurs 2 och 3) respektive Lgy 11.

Av de elever som våren 2011 slutförde sin utbildning vid Yrkesplugget gick 20 procent en lärlingsutbildning inom det så kallade lärlingsförsöket.

I ärendets slutliga handläggning har Peter Holmberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Håkan Eilard
Enhetschef

Erica Sahlin
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot fyra huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen, enskild elevs rätt samt särskilda frågor gällande fristående skolor.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).